

Heiligenkreuz, Apátság

2015. január 30. 12:47

Páratlan román és gótikus kori emlék a Bécsi-erdő mélyén

Ausztria legrégebbi ciszterci kolostora és temploma egy elbűvölő, csendes, erdős völgyben bújk meg a Bécsi-erdő (Wienerwald) mélyén. A mai napig aktívan működő apátság életébe is betekinthetünk a csodálatos román és gótikus stílusú épület páratlan építészetét, értékeit megcsodálva. Az apátság története

A kolostort 1133-ban alapította **III. Lipót osztrák herceg**, aki a **Babenberg** dinasztia tagjainak végső nyughelyét is ide tervezte. Fiának, **Freisingi Ottónak** ereklyéit is itt őrzik, ő volt az, aki egy franciaországi út során megismerkedett a ciszterci renddel és magával hozta az első szerzeteseket. **Heiligenkreuz** néhány év alatt jelentős szerzetesi központtá vált, és újabb kolostorokat is létesített az országban. A **román és gótikus** kori épületegyüttes súlyos károkat szenvedett az 1683. évi török támadás során, mai alapvetően barokk képét az ezután következő átalakításoknak köszönheti. **Heiligenkreuz** a világ legrégebbi, folyamatosan működő **ciszterci kolostora**, napjainkban is mintegy 70 szerzetes lakja. **Az apátság látogatása**

Heiligenkreuz (Szentkereszt) nevét egy híres, itt őrzött ereklyéről kapta, V. Lipót herceg szerezte meg a Szentföldön, 1187-ben egy kereszties hadjárat során a **Krisztus-kereszt** egy 24 cm-es darabját, ami az újjáépített keresztkápolnában kapott helyet.

Az épületegyüttesen végigvonul a hosszú évszázadok román, gótikus és a már említett barokk motívumkincse, ami igazi építészeti kuriózummá emeli a kolostort. A hatalmas területen fekvő, meglehetősen bonyolult alaprajzú kolostor központja, a tágas, parkosított **Apátsági-udvar** (Stiftshof), melynek fő díszje a mozgalmas **Szenháromság-oszlop** és a **József-kút**, melynek ovális medencéjében áll Szent József a gyermek Jézussal. Mindkét barokk stílusú alkotás az olasz **Giovanni Giuliani** műve az 1730-as évekből.

Az udvar egységes barokk képébe kissé szokatlanul illeszkedik az apátsági templom román stílusú **homlokzata**, mely a két portál miatt aszimmetrikus, fent a bélietes **román ablakok** adják meg jellegzetes karakterét. A három középső ablak a Szenháromságot jelképezi. A háromhajós bazilika román stílusú főhajójának árkádosa részben masszív oszlopokon álló boltívsoron nyugszik. A XIII. században a román kórust nagyméretű gótikus szentély váltotta fel. A XVII. században barokk **toronyot** emeltek a bal oldali kereszthajó és a főhajó szegletében.

A templom meglepően keskeny, szűk **főhajója** román kori, a mellékhajókba magas, félköríves árkádok nyílnak. A később épült **gótikus szentély**, köszönhetően a nagy, mérműves ablakoknak jóval világosabb a főhajónál. A legutolsó, XIX. századi átalakításkor a legtöbb barokk oltárt eltávolították, a **főoltár** is neogótikus. A belső tér legszebb része **Giovanni Giuliani** csodaszép barokk kóruspadjai, **stallumai**. Ha szerencsénk van, láthatjuk és hallhatjuk is a naponta ötször itt ülő és éneklő szerzeteseket.

A templom szentélyéből nyíló folyosóról kukkanthatunk be a rendkívül gazdagon díszített barokk **sekrestyébe**, melynek intarziás szekrényei kimagaslóan szépen megmunkáltak. Egy kis udvaron elhaladva lépünk be magába a kolostor épületébe, ahol jobbra fordulva, a bal oldalon nyílik a **Fraterie**, azaz a szerzetesek műhelyeinek terme, mely az egész épületegyüttes legrégebbi, teljes egészében eredeti képét mutató része. 1240 körül épült, még a falfestések is originál állapotúak!

A kis folyosó vezet ki a kolostor leghíresebb látnivalójához a fenséges **kerengőhöz** (Kreuzgang), Ausztria legszebb kora gótikus emléke 1220-1250 körül épült. A **Kerengő** 300 vörös márvány oszlopával elbűvölő, páratlan látnivaló.

Számos oldalkápolna, terem nyílik a kerengőből, köztük a **Kapitelsaal** (Káptalanterem), ahol a **Babenberg**ek síremlékeit találjuk, középen az utolsó, 1246-ban elhunyt II. Frigyes síremlékével. A kilencszögletű, 1290-ben épült, gótikus **Brunnenhaus**, (Kút-ház), festett üvegablakaival és működő, reneszánsz kútjával, vagy a **Giuliani** által tervezett, bizarr **Totenkapelle**, melynek barokk ravatalára fektetik az elhunyt barátokat, és négy groteszk **csontváz kandelábere** nem mindennapi látvány.

Egyedülálló **harangjátékban** gyönyörködhetnek az ide látogató kirándulók, ez az egyetlen ausztriai kolostor, ahol mind a 43 harangot billentyűzet segítségével lehet megszólaltatni. A többségében fiatal barát rendkívül nyílt és melegszívű a látogatókkal szemben, ellenben nevezetesen konzervatív pápahűségükről és a katolikus egyház liberális áramlatainak elvetéséről. A kolostor páratlan zenei és építészeti élménnyel gazdagítja az ide kirándulót, egy valamit azonban illik tiszteletben tartani; csendben kell maradni. **Gyakorlati tudnivalók****Cím:** Zisterzienserabtei Stift Heiligenkreuz, Heiligenkreuz **Megközelítés:** Béctől 25 km-re az A21 autópályán a Heiligenkreuz lehajtónál jövünk le, innen a táblákat követve pár perc alatt a kolostornál vagyunk. **Nyitva tartás:** minden nap, vezetett túrák: H-Szo 10, 11, 14, 15, 16 óra, V és ünnepnap: 11,14, 15, 16 óra.

A **2020-as koronavírus járványveszély** miatt a kolostor egyénileg is látogatható, melyhez, a kasszánál magyar nyelvű audio guide készüléket is adnak egy rendkívül hasznos és jól kezelhető térképpel. Egyénileg minden nap 9.00-10.30 és 14.00-16.30 óra között látogathatjuk a kolostor épületét, köztük a kerengőt is. A főkapu 8.00-12.30 és 13.00-17.15 óra között van nyitva, a nagy udvart és a templomot belépőjegy nélkül látogathatjuk. **Belépő:** a kolostor egyénileg, audio guide-dal látogatható, 10,00

<http://kirandulastippek.hu/news/article/heiligenkreuz-apatsag>